

REDACTIONEEL

Bemiddeling een vaste waarde – ook bij liquiditeitsproblemen

Rob Jagtenberg

De voor u liggende *TMD*-dubbelaflevering opent met een bijdrage van prof. Barney Jordaan, verbonden aan de Vlerick Business School en vooraanstaand internationaal mediator. In *The myth of mediator neutrality* wijst de auteur op een gevaar dat elke bemiddelaar loopt: (on)bewuste begripsvernaauwing als gevolg van de specifieke ‘school’ (faciliterend, evaluerend, transformatief) waarin men is opgeleid. Dit kan ertoe leiden dat te zeer uit het oog verloren wordt wat de werkelijke noden en behoeften van de partijen zijn. De auteur zet met name vraagtekens bij de veelal beleden *passiviteit* als element van neutraliteit. Met name in zakelijke conflicten blijken partijen overwegend heel andere wensen en verwachtingen te hebben. Het verdient aanbeveling om bemiddeling hier vooral te zien als middel om vastgelopen onderhandelingen vlot te trekken, en niet als een alternatief voor rechtspraak. De auteur bepleit een benadering die de behoeftes van partijen als vertrekpunt neemt, waarbij Lurie’s *guided choice process* een nuttige insteek kan bieden.

Vanuit de psychologie is de belangstelling voor narcisme de laatste jaren sterk toegenomen. Prof. dr. Matthias Vanhullebusch (KU Leuven) schreef een boeiende bijdrage over narcisme tijdens gerechtelijke procedures en mediation. Het is voor rechters en mediators een uitdaging om narcisme te herkennen. Nog moeilijker is het om ermee om te gaan. Het artikel reikt enkele waardevolle inzichten aan voor professionals die zich inlaten met conflictoplossing.

Geheel andersoortige psychische problemen spelen vaak op de achtergrond bij mensen met hoge schulden. Zowel in België als in Nederland heeft de schuldenproblematiek een onrustwekkende omvang bereikt. Daarmee samenhangende conflicten, veelal uitmondend in rechtszaken, brengen de functionaris van de deurwaarder in beeld. Deze is zich in toenemende mate gaan bedienen van inzichten uit de mediationpraktijk, zo blijkt tijdens het *TMD*-dubbelinterview met mw. Chris Bakhuis, voorzitter van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders in Nederland en prof. Ton Jongbloed, hoogleraar executie- en beslagrecht (Universiteit Utrecht). Ook lijken diverse professionele dilemma’s waarvoor de deurwaarder zich geplaatst ziet, herkenbaar en lezenswaardig voor de professionele bemiddelaar/mediator.

In de huidige post-COVID-19-tijd dreigen ook steeds meer bedrijven aan hun schuldenlast ten onder te gaan, met name nu eerder verleend fiscaal uitstel inmiddels is beëindigd. In Nederland bestaat dan naast de opties surseance van betaling en faillissement de betreffende recente Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA), die erop gericht is levensvatbare onderdelen van een bedrijf in financiële moeilijkheden zo veel mogelijk te behouden. Advocaten André Jansen en

Rob Jagtenberg

Marie-Helène Berghuijs bespreken in hun bijdrage 'De inzet van mediation bij (dreigende) insolventie' de ruimte voor professionele bemiddeling in dergelijke situaties, aan de hand van de factoren onderhandelingsruimte, onderhandelingsbereidheid en escalatiegraad.

De laatste levensfase van een rechtspersoon is die van de vereffening, die soms jarenlang kan voorslepen. Een van de meest notoire voorbeelden biedt de Arco-affaire in België. De Groep Arco, voortgekomen uit de christelijke werknemersorganisaties, had haar fondsen eind 2008 overwegend belegd in de Dexia-bank. Toen deze bank omviel, lanceerde de toenmalige regering-Leterme het plan de Groep Arco onder bescherming van het depositogarantiestelsel te brengen. Dit stuitte echter op verzet van – kort gezegd – reguliere aandeelhouders die via de beurs aangekocht en vervolgens verloren hadden, alsook verzet van de Europese Commissie, die dat plan als een vorm van verboden staatsteun zag. Intussen lopen de kosten almaar door. Zou bemiddeling een optie zijn in dit complexe dossier? Bernard Ardaen, die dit dossier al vele jaren volgt, bespreekt die mogelijkheid naar aanleiding van de petitie gericht aan de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, die op 11 september jl. online werd geplaatst.

Voor de Nederlandse lezers is nog een korte achtergrondschets toegevoegd, waarin Rob Jagtenberg ook meteen de Nederlandse kant van de Dexia-saga heeft samengevat.

Deze aflevering sluit af met een signalement van Annie de Roo naar aanleiding van de beleidsbrief die (demissionair) minister van Rechtsbescherming Franc Weerwind afgelopen zomer aan de Nederlandse Tweede Kamer zond over de diverse mogelijkheden tot verbetering van de toegang tot het recht. Mediation neemt daarbij een belangrijke plaats in, en besproken wordt op welke wijze de regering mediation verder wil gaan bevorderen.

Zo eindigt deze aflevering over veelal sombere onderwerpen toch met een welkom lichtpuntje, helaas in een periode van hoog oplaaierende conflicten en strijd aan de randen van Europa.